

Kertomus Suomen Radiosähköttäjäliitto r.y:n

toiminnasta v:lta 1945.

Kahdeskymmenesviides vuosi, neljännesvuosisata, on liiton toiminnassa nyt päättynyt. Tämä vuosi on maassamme saatu viettää jo rauhan merkeissä, joskin maailmansota jatkui vielä vuoden leppupuelelle saakka. Tästä johtuen maallemme niin tärkeä elinkeinen haara, merenkulkumme, on vielä suurimmalta osaltaan ollut sodan aiheuttamien pakkojäräysten alaisena. Merireittimme länteen ovat kuitenkin nyt avautuneet, useat kauan katkenneina olleet yhteydet jo palautettu. Kehtalokkaan suoneniskun saaneen kauppalaivastomme rippeet pääsevät aloittamaan maamme jälleenrakennustyössä niin kipeästi kaivattujen raaka-aineiden tuennin, elintärkeän vientikauppanne samalla päästes-
sä elpymään. Monet poikkeuksellisista oloista aiheutuneet kysymykset ovat olleet myös liittemme ratkaistavana näinä maallemme niin vaikeina aikoina.

Jäsenistö:

Toimintavuoden alussa oli liiton jäsenlukumäärä 326. Vuoden kuluessa ovat seuraavat yhdeksän jäsentä poistetut liiton jäsenluettelosta: Olavi Kyykeski päivämäärällä 1.12.44, Alvar Niskanen 1.12.44, Kalle Ylinen 1.1.45, Birger Savander 24.5.45, Erkki Karakerpi 29.8.45, Oiva Laaksamo 2.10.45 ja Rafael Salonen 1.12.45, jotka teiselle toimialalle siirtymisensä johdosta ovat pyytäneet eroa liiton jäsenyydestä, sekä Ilmari Saikko, joka kuoli USA:ssa 7.2.45 ja Vilho Kare, joka hukui Leningradissa 2.10.45. Vuoden kuluessa ovat seuraavat 37 uutta jäsentä hyväksytty liitteeseen: Göran Tigerstedt päivämäärällä 18.4.45, Pentti Blomqvist, Karl Franck, Jää Hekkanen, Lauri Hälvä, Erkki Janger, Jouko Koivisto, Erkki Laine, Reino Leppäranta, Paavo Lumia, Jerma Mäenmäki, Teivo Mäyry, Timo Nieminen, Aatos Ollikainen, Aarne Palomäki, Irja Pelttari, Aarne Pellari, Martti Rahi, Osmo Rautavaara, Björn

Rosenberg, Antti Saarinen, Paavo Salmi, Jaakko Salonen, Pauli Salonen, Maire Stenbäck, Veikke Sutinen, Lars Svenssen, Kalle Tillonen, Juho Timonen, Maunu Tyrväinen, Lea-Liisa Ulmanen, Aime Vesanen ja Viking Wikström päivämäärällä 29.6.45, Harry Peltinen 1.7.45, Jehan Lehtinen 24.7.45, Raul Gethoni 1.8.45 ja Veikke Kirsimaa päivämäärällä 9.10. 45. Jäsenmäärä on siis lisääntynyt 28:lla, ellen nyt 354. Näistä tei-
mii laivasähköttäjinä 61 ja 20 on vapaana. Interneituna elleista tai
muuten sedan aikana ulkomaille jääneistä 36:sta laivasähköttäjästä on
edelleen ulkomaille 27. Liikennälentokoneissa toimii 5, jäänmurtajis-
sa 5, erilaisissa maateimipaikoissa ja Puhelustulaitoksen palve-
luksessa 236.

Palkkaussopimukset:

Teimintavuoden alussa eli kauppalaivoissa voimassa liiton ja
Suomen Laivanvarustajain Yhdistys r.y:n sekä Ålands Redarförening r.
f:n välillä joulukuun 1 p:nä 1944 hyväksytty palkkaussopimus, jonka
mukaan alin palkka A-luekassa eli mk 3.220:- ja ylin mk 4.830:-, B-
luekassa vastaavasti 3.270:- ja 4.880:-, sekä C-luekassa mk 3.380:-
ja mk 5.090:-.

Valtioneuvoston annettua tammikuun 12 p:nä 1945 uudet määräykset
työpalkkojen tarkistamisesta elinkustannusindeksin nousua vastaavalle
taselle, ehdotti SR 16.1.45 Suomen Laivanvarustajain Yhdistykselle
lähettämässään kirjelmässä palkkaneuvottelujen aloittamista. Ehd-
tuksen johdosta ilmoitti S. Laivanvarustajain Yhdistys, että koska
voimassaoleva palkkaussopimus on tehty puoleksi vuodeksi kerrallaan
ja voidaan tarkistaa vain tammikuun 1 ja heinäkuun 1 p:stä alkaen e-
dellytyksellä, että sopimus on vahvistetussa ajassa irtisanettu, ei-
vät he katse olevan nyt aihetta ryhtyä keskustelemaan palkoista ny-
kyisen sopimuksen voimassaolea aikana, koska Valtioneuvoston uutta pää-
töstä ei heidän mielestään voida tulkita siten, että jo tehtyjä sopi-
muksia voitaisiin muuttaa ilman indeksin nousun aiheuttamaa palkkojen
koreitusta. Tällöin kääntyi liitto asiassa yhdessä toisten päällystön

järjestöjen kanssa Palkkaneuvoston puoleen, joka järjestikin yhteisen neuvottelukokouksen maaliskuun 7 päiväksi. Jo tällöin pidettiin Palkkaneuvoston puolesta palkkejen tarkistamista ennen sopimuksen irtisanomista tarpeellisena. Käydyissä neuvotteluissa tarjosivat laivanvarustajat 10% koreitusta peruspalkkeihin. Kun useiden neuvottelujen jälkeen näytti edelleen siltä, että meriliikenteessä silloin vallinneen lamakauden johdosta suurempaa koreitusta neuvotteluteitse tällä kertaa ei voitu saada huolimatta siitä, että palkkejen koreittamista vähintään elinkustannusten nousua vastaavalle taselle oli pidettävä täysin oikeutettuna, päätettiin lopuksi suostua tehtyyn tarjoukseen palkkejen koreittamisesta 10%:lla 1 p:stä maaliskuuta 1945 lähtien, varsinkin kun voimassa oleva palkkaus-sopimus oli jo päätetty irtisanoa päättyväksi 1 p:nä heinäkuuta 1945.

Valtioneuvoston annettua huhtikuussa uudet määräykset palkkejen säännöstelystä, koreitettiin laivasähköttäjien palkat käytyjen neuvottelujen jälkeen 1000 mk:lla kuukaudessa toukokuun 1 p:stä lähtien.

Kesäkuun 28 p:nä aloitettiin jälleen palkkaneuvottelut Suomen Laivavarustajain Yhdistyksen kanssa. Samanaikaisesti oli neuvotteluissa myös Suomen Kenemestariliitto, jonka päästessä sopimukseen heinäkuun 6 p:nä SR jatkoi neuvotteluja yksikseen heinäkuun 12 päivään saakka. Tällöin katkesivat neuvottelut syystä, ettei SR voinut hyväksyä Suomen Laivavarustajain Yhdistyksen korkeinta tarjousta peruspalkkejen koreittamiseksi, koska ^{ne} sen mukaan olisivat jääneet n. 75% pienemmiksi kuin mitä Yhdistys oli jo eräälle toiselle merenkulkijaryhmälle koreittanut v.1939 palkkoja.

Neuvotteluja jatkettiin tämän jälkeen Valtion välitysmiehen pankinjohtaja Juho Hämäläisen johdella heinäkuun 20 p:stä alkaen. Tällöin alensi SR aikaisempaa ehdotustaan 8 %:lla, jollein alin palkka A-luekassa oli mk 7.000:-, vuoden jälkeen 8.000:-, kolmen vuoden jälkeen mk 8.500:-, nelosten sitten joka kolmen vuoden palveluksen jälkeen mk 50050, ollen 15 vuoden palveluksen jälkeen mk 10.500:-, B-luekassa vastaavasti 200:- ja C-luekassa mk 600/- enemmän kuin A-luekassa. Näitä palkkoja piti SR:n johtekunta 15 p:nä heinäkuuta pitämässään kokouksessa minimipalkkeina,

joiden alittamiseen ei katsettu missään tapauksessa voitavan suostua. Näin ollen ei SR siis voinut hyväksyä valtion välitysmiehen 23.7. tekemää korkeinta ehdotusta palkoiksi, koska sen mukaan palkat olisivat, lukuunottamatta pohjapalkkaa, jääneet vielä eri lue^mkissa 500:- (pienemmiksi, eli n. 16 % alle SR:n minimivaatimuksen. Kun valtion välitysmies oli täten epäonnistunut välitystehtävässään, jäi asia Sosiaaliministeriön ratkaistavaksi.

Heinäkuun 25 pnä oli erään laivan määrä lähteä Helsingistä klo 1200. Syntyneen palkkaselkkauksen takia ei lähdöstä kuitenkaan tullut mitään, sillä merenkuluntarkastaja, jolle SR oli tiedeittanut tilanteesta, oli kieltänyt laivaa lähtemästä ilman sähköttäjäjä. Lisäksi olivat Suomen Konemestariliitto ja Suomen Merimies-Unioni kieltäneet jäseniään lähtemästä sellaisessa laivassa merelle joka ei ollut voimassaolevien turvallisuusmääräysten mukaisesti miehitetty. Samana päivänä antamallaan päätöksellä katsoi Hinta- ja palkkaneuvosto, jonka ratkaistavaksi asia oli jätetty, SR:n palkkavaatimukset kuitenkin kohtuullisiksi, hyväksyen ne voimaan 1.7.1945 alkaen. Kun sopimus oli näin saatu aikaan, pääsi edellämainittu alus lähtemään vielä samana päivänä klo 1800. Vaikkakin tehty sopimus koski vain S.Laivanvarustajain Yhdistystä, hyväksyi sen myöhemmin kokonaisuudessaan Ålands Redarförening r.f.

Nyt tehty sopimus oli ensimmäistä kertaa täydellinen n.s. joukkotyöehtesopimus, joten molempiin edellämainittuihin laivanvarustajayhdistyksiin kuuluvien yksityisten varustamoiden taholta ei voida tehdä enempää sopimuksessa mainittuja palkkoja, kuin työehtojakaⁿan keskeviä va-
rauksia.

Vuoden alussa oli voimassa 1 pnä tammikuuta 1941 hyväksytty sedanvaaralis^{is} sopimus lukuunottamatta sen kohtia 4a ja 10, joihin marraskuun 23 pnä 1944 oli tehty Itämeren lahtien liikenteessä maksettavien sedanvaaralisien suuruutta keskeviä muutoksia. Turun Tukholman liikenteeseen ei tämä uusi erikeissopimus kuitenkaan aiheuttanut muutoksia. Toukokuun 18 pnä hyväksyttiin erikeissopimukseen vielä sellainen muutos, että liikenteessä Suomen rannikolla uudelle Suomen-Venäjäⁿ rajalle,

Ahvenanmaan saaristo mukaanluettuna, maksetaan lisänä 75 %.

Sedan leppumisen johdosta ja sedanvaaran rajoittuessa yksinomaan miinojen aiheuttamaan vaaraan meriliikenteessä, irtisanoivat molemmat laivanvarustajayhdistykset sedanvaaralisäsepinuksen päättyväksi 1.8.45. Heinäkuun 13 p:nä aloitettiin neuvottelut uudesta sepimuksesta ja hyväksyttiin se heinäkuun 18 p:nä. Tällä sepimuksella kumottiin marraskuun 23 p:nä 1944 tehty erikeissepimus sedanvaaralisista Itämerellä ja sepimuksen kohdat 4a, 10 ja 15 muutettiin siten, että sedanvaaralisä on Itämerellä 50 % peruspalkasta lukuunottamatta Suomen saaristoa ulkoreittiä myöten, sekä Pohjanlahtea linjan Hanka-Tukholma pohjoispuolella, joilla alueilla se on 25 %. Sedanvaaralisä maksetaan vain päiviltä jolloin alus on merellä, sekä satamaan tule- ja satamasta lähtöpäiviltä. Ylimääräinen vahingonkorkaus menetetyistä onnaisuudesta, joka maksetaan merimieslain 41 §:ssä edellytetyissä tapauksissa, koreitettiin mk:aan 8.000:-- . Sepimus tuli voimaan 1 p:nä elokuuta 1945.

Koska meriliikennä oli päässyt alkamaan jälleen Itämeren ulkopuolella oleviin satamiin, aloitettiin Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksen ehdotuksesta jälleen neuvottelut näitä alueita koskevista sedanvaaralisista marraskuun 1 p:nä. Neuvotteluja jatkettaessa vielä marraskuun 6 ja 7 p:nä hyväksyttiin uusi sepimus, jonka mukaan sedanvaaralisä on 100 % Pohjanmerellä, Pohjois-Jäämerellä, kulkuvesillä Brittein saarten ympärillä, Pohjois-Atlantin eräissä osissa, Välimerellä Suezin kanavan suuhun asti ja Mustallamerellä. Samoin on lisä 100 % eräillä Intian- ja Tyynenmeren satateimialueilla olevilla vesillä. Kaikkialla muualla on lisä 50% palkasta. Uusi sepimus, johon tehtiin samalla muitakin pienempiä muutoksia, tuli voimaan marraskuun 15 p:nä.

Tammikuun 22 p:nä aloitettiin neuvottelut liiton ja Setakorvausteollisuuden Valtuuskunnan eli Setevan kanssa Neuvostoliitolle luvutettavien laivojen henkilökunnille maksettavista korpauksista menetetyistä ansiomahdollisuudesta. Tammikuun 31 p:nä hyväksyttiin sepimus, jonka mukaan päällystölle maksetaan kertakaikkisena korpauksena kahden ja miehistölle yhden kuukauden palkka ilman sedanvaaralisää ja ilman luonteis-

etuja heidän Suomeen saapumisensa jälkeen. Toukokuun 9 pnä hyväksyttiin lisäksi uusi erikeissopimus Setevan kanssa ylimääräisistä kervauksista niiden laivojen henkilökunnille jotka joutuvat viemään luvutettavia laivoja Venäjän satamiin.

Liikenneilmailussa oli vuoden alussa voimassa Aere Oy:n ja liiten välillä 1 pnä tammikuuta 1938 hyväksytty palkkasopimus, jonka lisäksi lentosähköttäjille oli maksettu erikeista kalliinajanlisää. Kun tämä uusi sopimus ei enää vastannut rahanarvon alenemisesta joutuneita muuttuneita olosuhteita, ehdotti liitte 14 pnä helmikuuta Aere Oy:lle sekä peruspalkkeja että n.s. kilometrirahojen koreittamista 100 %:lla. Käydyissä palkkaneuvotteluissa helmikuun 23 ja maaliskuun 20 päivän välisenä aikana ei kuitenkaan päästy sopimukseen, vaikeuttaen tätä erikeisesti yhtiölle 5.3.1945 annettu määräys lenteliikenteen lakkauttamisesta toistaiseksi. - Neuvotteluja jatkettiin sitten vielä huhtikuun 19 pnä, jolloin Aere Oy. hyväksyi liiten viimeksi tekemän ehdotuksen mukaiset sekä peruspalkat että niiden ja lentelisien muodestamat taatut vuositulot ja oli sopimuksen määrä tulla voimaan lähimmästä palkanmaksupäivästä lenteliikenteen aloittamisen jälkeen.

Valtioneuvoston annettua kesäkuussa uudet määräykset palkkasääntöstelystä, ehdotti liitte kesäkuun lopussa Aere Oy:lle uusia neuvotteluja, jotka aloitettiin heinäkuun 31 pnä. Tällöin hyväksyi Aere Oy. liiten ehdotuksen lentosähköttäjien uusiksi peruspalkkeiksi 1.7.1945 lähtien. Uudet palkat ovat palvelukseen astuttaessa eri luokissa 8.000:- 8.500:- ja 9.000:- markkaa, yhden vuoden jälkeen 10.000:-, 3 v.jälkeen 10.750:-, 6 v. jälkeen 11.500:-, 9 v.jälkeen 12.250:-, 12 v.jälkeen 13.000:- ja 15 v.jälkeen 13.750:-. Samalla sovittiin, että taattu vuosiansio on 1 vuoden jälkeen 145.000:- ja 15 vuoden jälkeen 240.000:- markkaa vuodessa, sekä lentelisiä mk 120:- tunnilta. Paria päivää myöhemmin peruutti Aere Oy kuitenkin hyväksymisensä minimivuosituleihin ja lentelisiin suuruuteen nähden, ilmoittaen jättävänsä asian puolestaan Palkkaneuvoston ratkaistavaksi. Elokuun 9 pnä tekemällään päätöksellä hyväksyikin Hint- ja palkkaneuvosto peruspalkat, mutta ei ehdotettuja

minimivuositulomääriä, jättäen lentelisin suuruuden määrittämisen vielä viimeksi asiamuutosten ratkaistavaksi. Kun elokuun 14 p:nä käydyissä neuvotteluissa lentelisistä Aere Oy:n kanssa ei päästy sopimukseen, liiton pysyessä edelleenkin ehdotuksessaan 120 mk:n lentelisistä tunnilta ja Aere Oy:n tarjotessa nyt vain 60:- mk, eli saman määrän joka oli hyväksytty huhtikuussa tehdyssä sopimuksessa, jätettiin asia Palkkanuoston ratkaistavaksi.

Kun Hinta- ja palkkanuoste syyskuun 10 p:nä antamallaan päätöksellä määräsi lentelisin suuruudeksi kuitenkin vain jo 19.4.45 hyväksytyt 60/- tunnilta, ei tätä ratkaisua voitu pitää oikeudenmukaisena, koska lentelisiä sen mukaan olisi ollut vain 20% korkeampi kuin 1939 maksettu.

SR:n ehdotuksesta aloitettiin tällöin vielä uudelleen keskinäiset neuvottelut Aere Oy:n kanssa lokakuun 6 p:nä ja useiden sitkeiden neuvottelujen jälkeen päästiin lopullisesti sopimukseen lokakuun 15 p:nä. Lentelisin suuruudeksi sovittiin tällöin 75/- tunnilta. Lisäksi sovittiin, että sähköttäjät saavat määrätynsuuruisen korvauksen kuukaudessa heidän lennon aikana suorittamistaan matkamekanikon tehtävistä. Sopimus jätettiin Hinta- ja palkkanuosten vahvistettavaksi, joka kuitenkin 7.11.45 pitämässään kokouksessa jätti sen hyväksymättä. Tämän hylkävän päätöksen johdosta, neuvoteltuaan asiasta vielä Aere Oy:n kanssa, kääntyi liitto 21 p:nä marraskuuta lähettämässään kirjelmässä vielä uudelleen Palkkanuosten puoleen pyytäen sitä kiireellisenä ottamaan asian vielä kerran käsiteltäväksi, koska aineastaan nyt viimeksi Aere Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisellä asia voitaisiin lopullisesti järjestää.

Teinipaikkatilanne

Niistä 168:sta vuonna 1939 elleista yli 1.600 br.rek. tonnin veteisistä aluksista, joissa määräysten mukaan pitää olla radiosähköttäjä, oli toimintavuoden alussa jäljellä vielä 86. Näistä oli 26 laivassa liikenteessä ja siis ilman sähköttäjä. Vapaina olevia laivarasiosähköttäjiä oli tällöin 20. Kun Neuvostoliitolle luvutettiin vuoden

alkupueliskella 24 sellaista laivaa jossa pitää olla sähköttäjä, aleni jo muutenkin vähentyneiden laivateimipaikkojen lukumäärä sen johdosta vielä noin neljänneksellä. Vuoden lopussa kuului kauppalaivasteen vain 61 yli 1.600 br.rek.tonnin vetoista alusta.

Radiesähköttäjistä ei vuoden kuluessa ole ollut puutetta. Pääm-
vastein ovat menet asepalveluksessa useita vuosia olleet entiset laiva-
radesähköttäjä joutuneet odottamaan laivateimipaikkoja hyvinkin pit-
kiä aikoja, menen ollessa vieläkin ilman toimipaikkaa omalla alallaan.
Joulu - huhtikuun välisenä aikana oli meriliikenne melko vähäistä, vain
muutamien harvojen alusten voimassa liikennöidä. Kevään kuluessa alkoi
meriliikenne kuitenkin jälleen elpyä ja vähitellen vuoden loppuun men-
nessä ovat kaikki alukset jo päässeet tärkeään tehtäväänsä meriyhteyk-
siemme ylläpitämisessä. Aivan viime kuukausina ovat ensimmäiset alukset
jo voineet aloittaa liikenteen myös sadanaikaisen merisulun ulkopue-
lella oleviin maihin.

Kesäkuun 29 p:nä päättyneiltä radiesähköttäjäkursseiltaan valmistu-
neista 34:stä liiton jäseniksi liittyneistä on vielä 16 laivasähköttä-
jää vapaana. Kun 4 vanhempaa laivasähköttäjää on vielä ilman laivatei-
mipaikkaa, on vapaiden lukumäärä yhteensä 20. Huomattava osa aikaisemmis-
ta laivasähköttäjistä on kuluneenkin vuoden aikana siirtynyt maaradie-
asemille ja osa kekenaan toisille toimialueille.

Kun vuoden 1941 lopussa Amerikan takavarikoimista 17 aluksesta
jo lähiaikoina saatetaan niistä vielä jäljellä olevat 8 alusta takaisin
ja kun kauppalaivatennistemme lisääntyminen uusien laivastojenkin kaut-
ta ennen pitkää on odotettavissa, ei se sähköttäjäreservi, joka tällä
kertaa on, voi riittää kahden vuoden ajaksi, jos uusien kurssien aloitta-
minen olisi siirretty v. 1946 syksyyn. Tämän huomioettaen ryhtyi Posti-
ja lennätinhallitus järjestämään uusia radiesähköttäjäkursseja jo tänä
syksynä ja alkoivatkin ne marraskuun 2 p:nä. Missä määrin näiden kurssien
aloittaminen jo nyt oli tarpeellista kun vapainaolevia sähköttäjiä oli
vielä parikymmentä, sen näyttää kuitenkin vasta tulevaisuus.

Äänenkannattaja

Liiton ja Suomen Radioamatööriliiton yhteistä Äänenkannattajaa Radio OH:ta on toimintavuoden aikana julkaistu viisi numeroa, joista ensimmäinen eli edellisen vuoden viimeinen numero 6 ja sen jälkeen numerot 1, 2, 3 ja 4. Numerot 5 ja 6 julkaistaan erikseen kaksoisjulkana numerona joulukuussa. Lehden päätoimittajana on ollut Y.Luomannäki SR:stä ja toimitussihteerinä K.S.Sainio SRAL:stä. Toimituskuntaan ovat kuuluneet A.Sinkkonen, M.Tuhkanen ja E.Keiviste SR:stä sekä K.Ahti, A.Häkkänen ja V.E. Kilpinen SRAL:stä. Lehden ilmoitushankinnoista on huolehtinut Y.Luomannäki, tilauksista ja taloudenhoidosta E.Keiviste. Liiton jäsenille on lehti lähetetty ilmaiseksi, ulkopuolisilta on tilaushinta vuosikerralta ollut mk 50:- ja irtenumereiden hinta mk 10:-.

Painatuskustannukset nousivat yhteensä mk:aan 29.946:90, joka summa on mk 7.938:35 enemmän kuin edellisessä vuotena. Lehti-ilmoituksista ja tilauksista saadut nettotulot huomioonottaen tuli sekä SR:n että SRAL:n osalle painatuskustannuksista mk 8.092:20, vastaten edellisessä vuotena SR:n osalta mk 5.394:35.

Lehden toimituskunta on kekeentunut kaksi kertaa käsittelemään lehden julkaisemisen yhteydessä olevia asioita. Toimenpiteet ulkopuolisen taloudellisen tuen aikaansaamiseksi lehden julkaisemista varten eivät vielä kuluvan vuoden aikana ole johtaneet myönteiseen tulokseen.

Jäsenmaksut.

Laivasähköttäjien ja liikenneilmailun palveluksessa toimivien jäsenmaksu on kuluneena vuotena ollut mk 400/- ja vakinaisesti muualla teinissä olleilta mk 200:-, joihin summiin sisältyy myös liiton äänenkannattajan vuosikerran hinta mk 50/-. Määräaikaan, huhtikuun 1 päivään mennessä oli 170 jäsentä suorittanut jäsenmaksunsa, kun vastaava luku edellisessä vuotena oli vain 55. Useita jäsenmaksuja koskevia kiertekirjeitä ja karhuamiskortteja on asianomaisille lähetetty ja verrattuna aikaisempiin vuosiin ovat tulokset olleet huomattavasti parempia.

Toimintavuoden loppuun, marraskuun 30 päivään mennessä oli 299 jäsentä suorittanut jäsenmaksunsa.

jäsentä suorittanut jäsenmaksunsa, kun 28 jäsenellä se vielä oli suorittamatta. Tähän lukumäärään ei ole otettu niitä 27 vielä ulkomailla olevaa sähköttäjää, koska he eivät ole olleet tilaisuudessa huolehtimaan jäsenmaksujensa suorituksesta. Vastaavat luvut edellisestä vuodesta olivat 218 ja 75. Jäsenmaksusaatavat nousivat yhteensä mk:aan 14.280:-, summan ollessa edellisen vuoden päättyessä mk 30.745:-. Huomattavalta osaltaan on jäsenmaksutilanteen paranemiseen vaikuttanut postisiirtet-
lin käyttö maksujen perimisessä.

Kun tarkemmat tiedot liiton taloudellisesta tilasta tulevat selostetuiksi tilikertomuksessa, mainittakeen tässä yhteydessä vain, että saldo vuodelle 1936 on mk.37.647:85.

Muu toiminta

Tärkeimmistä tapahtumista liiton muusta toiminnasta mainittakeen tässä seuraavat:

Joulukuun 12 p:nä 1944 jätettiin Kauppa- ja teollisuusministeriölle kirjelmä, jossa ehdotettiin ulkomaille liikennöimään joutuvien val-
tion alusten henkilökunnille maksettavien toimirahojen koroittamista.

Joulukuun 14 p:nä 1944 neuvoteltiin eräiden Eduskunnan työvalie-
kuntaan kuuluvien jäsenten kanssa Eduskunnassa käsiteltävänä olleesta Merityöaikalakiehdotuksesta, johon pidettiin tarpeellisena saada eräi-
tä muutoksia.

Joulukuun 15 p:nä 1944 Sosiaaliministeriölle jätetyssä kirjel-
mässä pyydettiin ministeriötä Eduskunnan aikaisemmin hyväksymän toive-
muspenneen mukaisesti muuttamaan asetusta meripalveluksessa olevien hen-
kilöiden tapaturmavakuutuksesta sedan aikana siten, että kertakaikki-
nen korvaussumma koroitettaisiin vähintään 100.000:- ja enintään 150.
000:- markaksi ja että tämä korvaus maksettaisiin setatapahtuman kaut-
ta kuolleen merimiehen omaisille riippumatta siitä tuleeko hän lepul-
lisesti saamaan huolteeläkettä vai ei. Toisessa samana päivänä jätetys-
sä kirjelmässä ehdotettiin, että tämä koskisi myös valtion siviilihal-
linnan alaisten laivojen henkilökuntia. - Huhtikuun 10 p:nä päivätyss-

sä kirjelmässä ilmeitti Sosiaaliministeriö liitelle, että kysymys p.e. lainsäädännön muuttamisesta tullaan jättämään sen valtioneuvoston asettaman komitean käsiteltäväksi jonka tehtävänä on sotatapaturvallainsäädännön yhdenmukaistaminen ja kodifioiminen.

Kun kymmenkunta etupäässä ahvenanmaalaisten varustaneiden laivaa oli ollut liikenteessä lyhyemmän tai pidemmän ajan ilman sähköttäjää, ilmeitti liitte joulukuun 15 p:nä 1944 Merenkulkuhallitukselle näiden laivojen nimet. Ilmoituksen johdosta ryhtyi merenkuluntarkastaja asiaa vaatiin teimenpiteisiin radiesähköttäjien saamiseksi näihin laivoihin sekä saattamaan rangaistukseen p.e. laivojen päälliköt. Tähän mennessä ovatkin jo useimmat näiden laivojen päälliköistä tuomittu eri raastuvankieukoissa sakkerangaistuksiin liikennöimisestä ilman sähköttäjää.

Joulukuun 22 p:nä 1944 jätti liitte Kauppa- ja teollisuusministeriölle sen pyytämän lausunnon meriturmassa hävinneessä henkilökoh-
taisesta omaisuudesta suoritettavien kervauksuuksien koreittamisesta ja puolepidosta kauppa-aluksilla annetun erikeisasetuksen voimassaole-
ajan jatkamisesta. Ensimmäinitusta asiasta annettiin samalla lausunta myös Merenkulkuhallitukselle.

Käytyjen neuvottelujen jälkeen hyväksyi Suomen Laivanvarustajain Yhdistys joulukuun 29 p:nä SR:n ehdotuksen, että asepalveluksessa olleet laivaradiesähköttäjät saisivat palvelusikälisiä laskiessaan erinäisiä ehdein huomioita myös asepalvelusaikansa.

Tammikuun 3 p:nä antoi SR Pesti- ja lennätinhallitukselle sen pyytämän selostuksen radiesähköttäjätilanteesta uusien radiesähköttäjäkursien aloittamisen ajankohdan määräämistä varten. Tilanteen huomioonottaen ei liitte kuitenkaan omasta puolestaan halunnut antaa lausunta uusien kurssien aloittamisen ajankohdasta, vaan jätti kysymyksen Pesti- ja lennätinhallituksen ratkaistavaksi.

Tammikuun 30 p:nä 1945 jätettiin Ulkoasiainministeriölle ehdotus erikeisen n.s. kotiuttamisrahaa vastaavan kervauksen maksamisesta interneituna elleille. Lisäksi ehdotettiin ainakin esittaisen kervauksen

suorittamista heidän taloudellisesti kärsimistään vahingoista internoimisajalta. - Ehdotuksen johdosta hyväksyi Valtioneuvosto huhtikuussa erikoisen määrärahan käytettäväksi kertakaikkisen huoltoavustuksen maksamiseksi internoituna tahi muuten pidätettynä olleille merimiehille.

Helmikuun 1 p:nä 1945 jätettiin Kauppa- ja teollisuusministeriölle ehdotus meriturvallisuusmääräysten tehostamisesta.

Sosiaaliministeriön kutsusta pidettiin helmikuun 14, 16 ja 19 p:nä merimiesten asuntoasetusehdotusta koskeva neuvottelukokous Sosiaaliministeriössä, jossa olivat edustettuina sekä kaikkien merenkulkijajärjestöjen että laivanvarustajien edustajat. Kokouksissa käsiteltiin p.o. asuntoasetusehdotus kokonaisuudessaan ja tehtiin siihen useita muutoksia. - SR:n ehdotuksesta hyväksyttiin asetukseen lisäys, että turvallisuusnäkökohtasyistä tulee radiosähköttäjän makuhyttin sijaita radioaseman välittömässä läheisyydessä ja että se lisäksi on oven kautta yhteydessä radiohyttiin.

Sen johdosta että Eduskunnassa 13 p:nä helmikuuta 1945 käsiteltävänä olleesta merityöaikalaista antamassaan lausunnossa kansanedustaja Oksala esitti varsin suurta asiantuntemattomuutta maamme kauppalaivaradiotoiminnasta sekä siihen liittyvästä turvallisuuskysymyksestä ja joka lausunto oli julkaistu Uuden Suomen numerossa 46 helmikuun 14 p:nä, jätti SR edellämäinitulle lehdelle laajahkon selonteon maamme kauppalaivaradiotoiminnasta, ja joka julkaistiin siinä helmikuun 17 p:nä 1945.

Maaliskuun 15 p:nä pidettiin Merenkulkuhallituksessa "Merimiesmuistomerkki"-toimikunnan kokous, jolloin hyväksyttiin Helsingin Kaupungin Hallitukselle osoitetun, muistomerkin paikan luovuttamista koskevan kirjelmän sananmuoto. Ensimmäiselle sijalle muistomerkin paikaksi asetettiin aukio Kaivopuiston rannassa Ullanlinnan raunioiden edessä, toiselle Kaivopuiston kalliot ja kolmannelle sijalle kukkulalla telakka-alueella Eteläsatamassa.

Kun SR:n jäsenten alkuperäiset jäsennumerot vaihdettiin v.1927

siten, että sillä hetkellä liitossa olleille jäsenille annettiin uudet jäsennumerot aakkosjärjestyksessä, jäivät kaikkiihän mennessä jäsenluettelosta poistetut ilman jäsennumeroa. Koska jäsenmatriikkia julkaistaessa nämä jäsennumerot eivät vastaa liiton todellista jäsenlukumäärää, perustamisesta lähtään ja kun noin 40:lle jäsenelle tulisi taten sama numero, päätti johtokunta antaa kaikille, sekä liiton entisille että nykyisille jäsenille uuden jäsennumeron siinä järjestyksessä kuin kukin on liiton jäseneksi hyväksytty, liiton perustajajäsenien saadessa jäsennumeronsa aakkosjärjestyksessä.

Toukokuun 4 p:nä 1945 Valtioneuvostolle osoitetussa kirjelmässä ehdotettiin että vähintään puolet merenkulkijain palkkansa perusteella saamasta sodanvaarakorvauksesta vapautettaisiin kunnalle ja Valtiolle menevästä verosta.

Toukokuun 14 p:nä ehdotettiin Sosiaaliministeriölle satatapaturmalain voimassaoloajan jatkamista miinavaaran johdosta vielä sodan jälkeen.

Toukokuun 14 p:nä jätti SR yhdessä S.Konemestariliiton ja S. Merimies-Unionin kanssa kirjelmän Kulkulaitosten ja yleistentöiden ministeriölle, jossa ehdotettiin radioasemista annetun lain muuttamista siten, että kaikissa yli 1000 br.rek.tonnin vetoisissa aluksissa on pakollisesti oltava radiosähkötyslaitteet ja kansainvälisen radiosähköttäjätutkinnon suorittanut radiosähköttäjä.

Kesäkuun 27 p:nä jätti SR yhdessä S.Konemestariliiton ja S. Merimies-Unionin kanssa kaksi kirjelmää Sosiaaliministeriölle, joissa ehdotettiin ensiksi, että internoimisen johdosta omaisuutensa menettäneille suomalaisille merimiehille maksetaan korvaus siten kärsimästään vahingosta merimieslain 41 §:n mukaisesti ja ottamalla huomioon voimassaoleva sopimus sodanvaaralisuudesta, ja toiseksi, että internoimisen aikana tai sen seurauksista taikka sen välttämisyrityksistä johtuneista syistä kuolleiden suomalaisten merimiesten omaisille maksetaan korvausta lain mukaan joka on annettu meripalveluksessa olevien henkilöiden

tapaturmavakuutuksesta sodan aikana. Viimeksimainitun ehdotuksen johdosta ilmoitti Sosiaaliministeriö syysk. 17 pnä lähettämässä kirjelmässään, että vaikkakaan lainsäädännön mukaan ei intermoimisen aikana kuolleen jälkeenjääneellä ole mitään yleistä korvausoikeutta, niin on kuitenkin kohtuullista että tällaisissa tapauksissa maksetaan huoltoeläke sekä lisäksi invaliidiksi tulleille korvaus. Tällöin tulisi korvausperusteen määräytyä sotatapaturmalain mukaisesti, ylimääräisten eläkkeiden muodossa.

Heinäkuun 12 pnä jätti SR yhdessä toisten merenkulkijajärjestöjen kanssa kirjelmän Valtioneuvostolle, jossa ehdotettiin verovapauden tai ainakin osittaisen verohelpotuksen myöntämistä alusten luovutusten takia ansiomahdollisuutensa menettäneille merenkulkijoille, kuten aikaisemmin on myönnetty siirtoväkeen kuuluville henkilöille.

326 Sen johdosta, että Ålands Redarförening r.f. oli vaatinut Posti- ja lennätinhallitusta viipymättä toimeenpanemaan uudet ruotsinkieliset radiosähköttäjäkukurssit, pyysi Posti- ja lennätinhallitus SR:ltä tilastoa radiosähköttäjien kielisuhteista. Kun laaditun tilaston mukaan oli täydellisesti ruotsinkielistä hallitsevia sähköttäjiä vapaina 11 ja auttavasti sitä puhuvia, ilmoitti SR mielipiteenään Posti- ja lennätinhallitukselle, ettei vaatimusta ruotsinkielisten radiosähköttäjäkutsien aloittamiseksi voitu ainakaan asiallisilla syillä perustella.

✓ Lokakuun 9 pnä yhdessä toisten merenkulkijajärjestöjen kanssa Sosiaaliministeriölle jättämässään kirjelmässä ehdotti SR Suomen virallista osallistumista Köpenhaminassa 15 pnä marraskuuta 1945 alkavaan kansainväliseen teknilliseen merenkulkijakonferenssiin, jossa päätetään merenkulkijain sosiaalisia oloja käsittelevästä uudistusohjelmasta. ~~myöhemmin~~ Myöhemmin tekemällään päätöksellä Valtioneuvosto hyväksyikin ehdotuksen Suomen virallisesta osallistumisesta p.o. konferenssiin.

Lokakuun 21 pnä pidettiin Göteborgissa kaikkien pohjoismaiden merenkulkijajärjestöjen yhteinen konferenssi, jossa päätettiin yhdenmukaisesta esiintymisestä merenkulkijain n.s. "Magna Charta"ssa" esite-

tyn sosiaalisen uudistusohjelman puolesta Köpenhaminaassa 15 p:nä marraskuuta alkavassa kansainvälisessä merenkulkukonferenssissa, jossa p.o. ohjelma tulee yksityiskohtaisesti käsitellyksi. Kaikille pohjoismaiden hallituksille lähetettiin konferenssista sähköteitse päätöslauselma, jossa esitettiin merenkulkijain myös maittensa hallituksilta odottavan täyttä tukea oikeutetuille sosiaalisille ja taloudellisille uudistust~~u~~ vaatimuksilleen. Erikoisen tärkeänä seikkana konferenssissa pidettiin sitä, että läsnä olivat kaikkien pohjoismaiden kaikkien merenkulkijajärjestäjien edustajat, joten hyväksytyillä päätöksillä oli mahdollisimman laajat merenkulkijapiirit takanaan. - SR:n kannalta katsottiin konferenssiin osallistumisen olleen tärkeätä myös siksi, että täten tarjoutui tilaisuus samanaikaisesti solmia suhteet vastaaviin veljesjärjestöihin toisissa pohjoismaissa ja tietoja vaihtamalla seurata sekä ammatti, palkkaus, y.m. olosuhteita toisiinsa. SR:n edustajana oli konferenssissa läsnä sihteeri.

Lokakuun 30 p:nä Kululaitosten ja yleistentöiden ministeriölle yhdessä S. Konemestariliiton ja S. Merimies-Unionin kanssa ehdotti SR; ~~että~~ turvallisuusyistä myös alle 3.000 br.rek.tonnin vetoisissa aluksissa joissa pitää olla radiosähköt~~ä~~jä, radiopäivystysaika on määrättävä 8 tunniksi vuorokaudessa.

IFR:n (The International Federation of Radiotelegraphists) ensimmäinen sodan jälkeinen kokous oli kutsuttu koolle Köpenhaminaan marraskuun 12 päiväksi ja oli kokouskutsu saapunut myös SR:lle. Taloudellisten syiden vuoksi ei SR:llä kuitenkaan ollut tilaisuutta lähettää sinne omaa edustajaa.

Marraskuun 10 p:nä lähetti liitto Sosiaaliministeriölle sen pyytämän lausunnon merimiesten vuosilomalain mukaan maksettavien luontoisetujen korvauserahamäärien korottamisesta.

SR:n v.1944 pidetyssä vuosikokouksessa annettiin liiton 25-vuotisjuhla~~j~~ulkaisun ja siihen liittyvän jäsenmatrikkelin toimittamisen järjestäminen täysin valtuuksin johtokunnalle. Toimituskuntaan tulivat liiton puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi valituksi hrat Martti Piha

ja Arvid Sinkkonen. Kun ennakkoarviointi julkaisun painatus y.m. kustannuksista viime tammikuussa suoritettiin ei tiedossa ollut vielä edes tilaajien lukumäärää, eikä sen lopullista suuruuttakaan osattu silloin vielä tarkalleen arvioida. Julkaisusta tuli huomattavasti laajempi kuin alunperin oli suunniteltu, sivulukumäärän noustessa 176:teen ja valmistui se marraskuun 30 pnä.

Vuoden aikana on liitto ollut edustettuna useissa Sosiaaliministeriössä pidetyissä internoitujen merimiesten avustusasioita käsittelevissä kokouksissa sekä monissa merenkulkijajärjestöjen yhteisissä Merimiesaputoimikunnan kokouksissa. Molemmista rahastoista on tällöin useille radiosähkötäjille tai heidän omaisilleen myönnetty avustuksia.

Kirjeenvaihto

Kirjeenvaihto on kuluneena toimintavuotena ollut ennätysmäisen vilkasta, saapuneiden kirjeiden lukumäärän noustessa 1072, vastaavan luvun ollessa edellisenä vuonna 472. Lisäys 127%. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 2223, vastaten viime vuonna 943. Lisäys 135%. Yhteensä oli saapuneita ja lähetettyjä kirjelmiä 3295, lukumäärän ollessa edellisenä vuonna 1415, lisäyksen noustessa 133%:iin. Erilaisista asioista eri jäsenryhmille lähetettiin vuoden aikana 12 kiertokirjettä, niiden lukumäärän ollessa edellisenä vuotena kaksi.

Kokoukset

Toimintavuoden aikana on johtokunta kokoontunut kaikkiaan neljätoista kertaa seuraavina aikoina: 27.XII-44; 30.I; 27.II; 22.III; 18.IV; 24.V; 17.VI; 1.VII; 15.VIII; 21.VIII; 2.X; 10.X; 2XI ja 28.XI-1945. Näiden lisäksi ovat liiton edustajat osallistuneet lukuisiin sekä valtion viranomaisten että toisten merenkulkijajärjestöjen kanssa pidettyihin neuvottelutilaisuuksiin. Yhteistyö viimeksimainittujen kanssa niin hyvin taloudellisissa kuin muissakin kaikkia merenkulkijoita koskevilla yhteisissä kysymyksissä on ollut omiaan edistämään neuvottelujen menestyksellisten tulosten aikaansaamista. Erikoisesti merkitsemme kii-

tollisuudella muistiin Suomen Konemestariliiton ja Suomen Merimies- Unionin toimintaamme tukevan asennoitumisen monissa liitollemme elintärkeissä kysymyksissä.

+

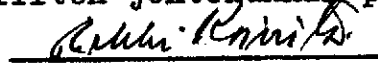
Liiton toimistossa, joka edelleenkin on ollut sihteerin asunnon yhteydessä Helsingissä Kapteenink.24.C.23, on vuoden mittaan käynyt runsaasti liiton jäseniä sekä toimipaikkoja koskevien että muiden erilaisten asioittensa takia.

SR:n johtokuntaan ovat varsinaisina jäseninä kuuluneet: puheenjohtajana Yrjö Luomanmäki, varapuheenjohtajana Tauno Lilja ja sihteerinä Erkki Koivisto, sekä varajäseninä; Esko Hallamaa, Aate Heimo, Veijo Saras, Arvid Sinkkonen ja Martti Tuhkanen. Varsinaisina tilintarkastajina ovat olleet: Unto Laakso ja Lauri Miettinen, sekä varalla Tauno Pohjola ja Reino Liukkonen.

Edelläolevassa on pääpiirteissään tuotu esille liiton toiminnan eri haarat ja tapahtumat kuluneen vuoden aikana. Yksityiskohtaisempaan selostukseen, enempää kuin kaikkien asioiden ja tapahtumien mainitseminenkaan ei tällaisen toimintakertomuksen puitteissa kuitenkaan ole mahdollisuuksia. Erikoisen leimansa liiton toiminnalle antavat kuitenkin lukuisat palkkanuuvottelut, joihin rahan arvon jatkuva aleneminen on pakoittanut. Tämä käy selville jo siitäkin, kun hyväksytyjen uusien palkkaus- ja sodanvaaralisäsovimusten lukumäärä vuoden kuluessa on nousut kymmeneen. Myös liiton 25-vuotisjuhlaulkaisuun aikaansaaminen tänä vuonna on maininnan arvoinen tapaus. Monessa suhteessa on liiton toiminta senisestään huomattavasti laajentunut, joka seikka on myös omiaan osoittamaan liiton kasvavan merkityksen jäsentensä yhteisiä etuja ajavana järjestönä.

Helsingissä, 30 p:nä marraskuuta 1945.

Suomen Radiosähköttäjäliiton johtokunnan puolesta

Erkki Koivisto
sihteer